

REPUBLICA MOLDOVA
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
sediul Centru

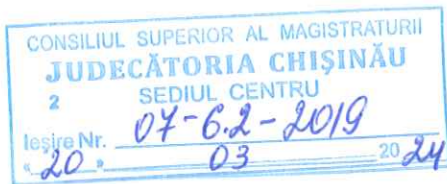
Republica Moldova
MD-2004, mun. Chișinău
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 162,
tel./fax. (+373 22) 22-26-10;
e-mail: jcc@justice.md

REPUBLIC OF MOLDOVA
THE COURT OF CHISINAU
office Centre

162, Ștefan cel Mare și Sfânt, avenue,
Chișinău city, MD-2004
Republic of Moldova,
tel./fax. (+373 22) 22-26-10;
e-mail: jcc@justice.md

Nr dosar.2-3638/24

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
cu sediul în: municipiul Chișinău,
strada Alexandru Lăpușneanu, 28(MD-2004)

Judecătoria Chișinău, sediul Centru vă remite spre examinare sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate depusă de avocatul Andrei Briceac, cu privire la controlul constituționalității prevederilor art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr.213 din 31 iulie 2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă, înaintată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată cu valoare redusă, depusă de IM „Incaso” SRL, către Postolachi Danu, cu privire la încasarea datoriei.

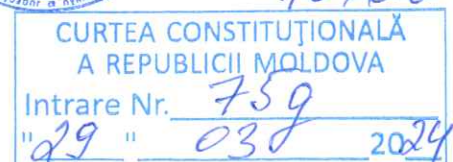
Anexe:

1. Sesizarea (16 file)
2. Copia încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 19 martie 2024 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate (3 file)
3. Copia cererii de chemare în judecată cu anexe (5 file)
4. Copia încheierii din 14 martie 2024 (01 file)

**Judecătorul Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru**

Muruianu Maria

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

*str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău, MD 2004,
Republica Moldova*

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție

A. AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume: BRICEAC

2. Prenume: Andrei

3. Funcția: Avocat

reprezentantul

IM "INCASO" SRL

IDNO 1009600029036

_____

B. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta Sesiare are drept obiect supunerea controlului constituționalității a prevederilor

- art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023
(în vigoare din 01 ianuarie 2024) și
- art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă
(în vigoare din 23 ianuarie 2024)

în partea în care aceste prevederi împiedică recuperarea taxei de timbru de către persoana lezată de la persoana vinovată, care a pierdut procesul.

Conform **art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023** – Taxa de timbru:

“... Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul.”

Potrivit **art. 84 alin (4) Cod de Procedură Civilă** – Taxa de timbru:

“... Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul.”

Apărarea drepturilor civile de către organele de stat, ca o condiție pentru restabilirea persoanei în drepturile lezate, este un principiu general de drept civil (art. 1 alin. (1) Cod Civil al RM). Normele contestate instituie o limitare a drepturilor civile, contrar condițiilor prevăzute de Constituție și cu încălcarea drepturilor fundamentale. În particular, normele contestate vin în contradicție cu:

- obligația pozitivă a statului de protecție a proprietății, care se extinde și asupra obligației de a garanta repararea integrală a prejudiciului (art. 1 Protocolul 1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), art. 46 și art. 127 din Constituția RM);
- obligația pozitivă a statului de a asigura accesul la justiție (art. 6 (1) CEDO și art. 20 Constituția RM);
- prevederile art. 54 din Constituția RM: *“În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului”*;
- principiul civil privind restabilirea în drepturi a persoanei (art. 1 Cod Civil al RM);
- principiul civil de apărare a drepturilor prin organele de jurisdicție competente (art. 1 Cod Civil al RM);
- principiul reparării integrale a prejudiciului (art. 19 Cod Civil al RM).

C. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe rolul Judecătorei Chișinău sediul Centru, se află dosarul civil nr. 2-3638/2024 inițiat la cererea de chemare în judecată înaintată de Reclamanta ÎM “INCASO” SRL către Danu POSTOLACHI, privind încasarea datoriei, a plăților aferente și a cheltuielilor de judecată. Pentru

punerea pe rol a cauzei Reclamanta a achitat taxa de stat și taxa de timbru în mărime de 200 lei. Reclamanta a solicitat inclusiv încasarea din contul pârâtului în beneficiu său a taxei de timbru, în condițiile art. 94 CPC al RM. Astfel, instanța ar urma să aplice în cadrul acestui proces de judecată prevederile contestate prin prezenta excepție de neconstituționalitate.

D. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În opinia autorului sesizării, art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă, în partea contestată, în vigoare la data întocmirii prezentei sesizări, contravin prevederilor Art. 20, 23, 46, 54 din Constituția RM, Art. 6 (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Art. 1 Protocolul 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

- Cu privire la admisibilitatea excepției de neconstituționalitate:

Prezenta sesizare se înaintează ținând cont de constatările Curții Constituționale a RM din Hotărârea sa nr. 2 din 09 februarie 2016 – privind interpretarea Art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova. Considerăm că, circumstanțele speței întrunesc condițiile necesare, așa cum sunt prevăzute în Hotărârea sus-numită.

- Cu privire la neconstituționalitatea Art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă

i. Prevederile relevante ale Constituției RM:

Articolul 4. Drepturile și libertățile omului

“(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care *Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.*”

Articolul 9. Principiile fundamentale privind proprietatea

“(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.”

Articolul 20. Accesul liber la justiție

“(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

”(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26. Dreptul la apărare

”(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.”

Articolul 46. Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

”(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.”

Articolul 54. Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

”(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.”

Articolul 127. Proprietatea

”(1) Statul ocrotește proprietatea. (2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.”

ii. Prevederile relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului:

Articolul 1 Protocolul 1. Protecția proprietății

”Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decît pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.”

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

”Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.”

Articolul 13. Remediu efectiv

”Dreptul la un remediu efectiv Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale,

chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

Articolul 41. Satisfacție echitabilă

”Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

iii. Dreptul la protecția proprietății (Art. 1 Protocol 1 CEDO) în practica Curții Europene a Drepturilor Omului:

a) Obligația pozitivă a statului de protecție a proprietății

”Scopul esențial al art. 1 din Protocolul nr. 1 este de a proteja o persoană împotriva unei ingerințe nejustificate din partea statului în ceea ce privește dreptul la respectarea „bunurilor” sale (obligații negative). Cu toate acestea, în temeiul art. 1 din Convenție, părțile contractante „recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția [lor] drepturile și libertățile definite în [...] Convenție”. Exonerarea de la această obligație generală poate genera obligații pozitive inerente asigurării exercitării efective a drepturilor garantate de Convenție. În contextul art. 1 din Protocolul nr. 1, aceste obligații pozitive pot impune statului să ia măsurile necesare pentru a proteja dreptul de proprietate.” (Hot. Broniowski împotriva Poloniei (MC), pct. 143)

”În special, atunci când o persoană fizică aduce atingere dreptului la respectarea „bunurilor”, rezultă că statul are obligația pozitivă să se asigure, în ordinea sa juridică internă, că dreptul de proprietate este protejat suficient de lege și că sunt prevăzute căi de atac adecvate, prin care victima unei ingerințe își poate revendica drepturile, inclusiv, dacă este cazul, prin solicitarea de despăgubiri pentru orice prejudiciu suferit (Hot. Blumberga împotriva Letoniei, pct. 67). Rezultă că măsurile pe care statul poate fi obligat să le ia într-un astfel de context pot fi preventive sau reparatorii”. (Hot. Kotov împotriva Rusiei (MC), pct. 113).

”În consecință, în numeroase cauze, având în vedere circumstanțele lor speciale, Curtea consideră că nu este necesar să califice examinarea cauzei în mod strict ca fiind sub incidența obligațiilor pozitive sau negative ale statelor pârâte, dimpotrivă, va stabili dacă comportamentul statelor pârâte – indiferent dacă acest comportament poate fi caracterizat ca fiind o ingerință sau o lipsă de acțiune, sau o combinație între acestea – a fost justificat, având în vedere principiile legalității, al scopului legitim și al „justului” echilibru” (Hot. Ališić și alții împotriva Bosniei și Herțegovinei, Croației, Serbiei, Sloveniei și Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei (MC), pct. 101)

”Într-o serie de cauze care priveau obligațiile pozitive care decurg din art. 1 din Protocolul nr. 1, Curtea a subliniat, în special, importanța principiului bunei guvernanțe. Acest principiu prevede că, atunci când este în joc o chestiune de interes general, în special atunci când afectează drepturile fundamentale ale omului, inclusiv dreptul de proprietate, autoritățile publice trebuie să acționeze în mod prompt și adecvat și, mai presus de toate, coerent. Această obligație este

relevantă atât în contextul obligațiilor negative, cât și al celor pozitive impuse statului de art. 1 din Protocolul nr. 1. Principiul buneii guvernante nu ar trebui, ca regulă generală, să împiedice autoritățile să corecteze erorile ocazionale, chiar și cele rezultate din propria neglijență.” (Hot. Megadat.com SRL împotriva Moldovei, pct. 72).

b) Conceptul de ”speranță legitimă” în jurisprudența CtEDO

”Pretenția privind compensarea prejudiciului material constituie o ”speranță legitimă” de a obține un bun, astfel că aceasta cade în sfera de protecție a art. 1 din Protocolul nr. 1.” (Hot. Pressos Compania Naviera SA și alții v. Belgia, nr. 17849/91 din 20 noiembrie 1995)

”Un reclamant poate pretinde o încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 numai în măsura în care deciziile contestate se referă la „bunurile” sale în sensul acestei dispoziții. „Bunurile” pot fi „bunuri actuale” sau active, inclusiv creanțe, în privința cărora reclamantul poate susține că are cel puțin o „așteptare legitimă” de a obține exercitarea efectivă a unui drept de proprietate.” (Hot. Pressos Compania Naviera S.A. și alții împotriva Belgiei, pct. 31)

”În anumite cauze au fost analizate de către Curte, în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1, aspecte legate de cheltuielile aferente procedurilor judiciare. Regula potrivit căreia „partea care cade în pretenții plătește” în contextul procedurii civile nu poate fi considerată în sine ca fiind contrară art. 1 din Protocolul nr. 1 (Hot. Klauz împotriva Croației, art. 82 și 84), întrucât scopul său este acela de a evita litigiile nefondate și cheltuielile nejustificate de ridicate, descurajând potențialii reclamânți să introducă acțiuni neîntemeiate fără a suporta consecințele. Această viziune nu este modificată de faptul că aceste norme se aplică și procedurilor civile la care statul este parte.” (Hot. Cindrić și Bešlić împotriva Croației, pct. 96).

”Exercitarea reală și efectivă a dreptului protejat de art. 1 din Protocolul nr. 1 nu depinde doar de obligația statului de a nu produce o ingerință, ci poate să necesite măsuri pozitive de protecție, în special atunci când există o legătură directă între măsurile pe care reclamantul le poate aștepta în mod legitim din partea autorităților și dreptul la respectarea efectivă a „bunurilor” sale.” (Hot. Öneriyıldız împotriva Turciei (MC), pct. 134)

”Există o diferență între simpla speranță a restituirii, oricât de înțeles ar fi această speranță, și așteptarea legitimă, care trebuie să aibă un caracter mai concret decât cel al unei simple speranțe și să se întemeieze pe o dispoziție legală sau pe un act juridic precum o hotărâre judecătorească.” (Hot. Von Maltzan și alții împotriva Germaniei (dec.) (MC), pct. 112).

”În concluzie, în pofida diversității expresiilor din jurisprudență privind cerința unui temei juridic intern care să genereze un interes patrimonial, tendința lor generală poate fi rezumată după cum urmează: pentru ca un „bun” constând într-o „așteptare legitimă” să fie recunoscut, reclamantul trebuie să dispună de un drept care să poată fi recunoscut și care, în conformitate cu principiul enunțat la pct. 52 din Kopecký împotriva Slovaciei (MC) (a se vedea capitolul Creanțe și debite stabilite prin hotărâre judecătorească), ar trebui să constituie cu adevărat un

drept patrimonial substanțial suficient stabilit în temeiul dreptului național.” (Hot. Béláné Nagy împotriva Ungariei (MC), pct. 79).

iv. Dreptul la acces la instanță (Art. 6 CEDO) în practica CtEDO:

”Dreptul de acces la instanță trebuie să fie „concret și efectiv”. Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ „să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile.” (Hot. Bellet împotriva Franței, pct. 38)

”Dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise.” (Hot. Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Cu toate acestea, limitările nu trebuie să restricționeze accesul liber pe care îl are un individ în așa fel sau până la un punct în care dreptul de acces să fie afectat în însăși esența sa. În plus, limitările nu sunt reconciliate cu art. 6 § 1 din Convenție decât dacă urmăresc un „obiectiv legitim” și dacă există un „raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit”. În cazul în care accesul la instanță este restricționat prin lege sau în fapt, Curtea examinează dacă restricția atinge fondul dreptului și, în special, dacă urmărește un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul vizat.” (Hot. Ashingdane împotriva Regatului Unit, pct. 57)

v. Obligația pozitivă a statului ce se degajă din Articolul 13 CEDO:

”Articolul 13 garantează, la nivel național, accesul la un remediu pentru apărarea drepturilor și libertăților enunțate în Convenție. Efectul Articolului 13 CEDO este de a impune un remediu național care să fie capabil să examineze în substanță o pretinsă violare (“arguable complaint”) a Convenției, precum și să ofere o compensație echitabilă. Scopul obligației statului, ce derivă din Articolul 13 CEDO diferă în dependență de natura pretenției. Cu toate acestea, remediu cerut de Articolul 13 CEDO trebuie să fie “efectiv” în practică, precum și în lege, în particular, în sensul că exercitarea sa nu trebuie să fie îngrădită în mod nejustificat de acțiuni sau omisiuni a autorităților de stat”. (Hot. Isayeva v. Russia, 24 februarie 2005).

vi. Jurisprudența relevantă a Curții Constituționale a RM:

”54. Curtea menționează că în orice societate democratică protecția persoanei (fizice sau juridice) este una din atribuțiile de bază ale statului, iar posibilitatea persoanei de a utiliza în instanța de judecată toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa constituie un remediu efectiv pentru asigurarea unui proces echitabil, principiu care se desprinde din cuprinsul art. 20 alin.(1) din Constituție, conform căruia orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.” (Hotărârea CC nr. 31 din 01 octombrie 2013)

”58. Curtea nu constată existența vreunui scop legitim pentru a justifica omisiunea reglementării unui mecanism de plată a remunerației administratorului provizoriu și de restituire

a cheltuielilor avansate de acesta în cazul în care debitorul nu are bunuri și nici nu există persoane cărora să le fie imputabilă starea de insolvabilitate a debitorului... În lipsa unui scop legitim al omisiunii de reglementare, Curtea constată o intruziune inadmisibilă în dreptul de proprietate al administratorului provizoriu, intruziune care nu îndeplinește condiția impusă de articolul 54 alin. (2) din Constituție.” (Hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 212g/2021 din 5 aprilie 2022)

vii. Norme de drept comparat

În dreptul francez principiul reparării integrale își găsește reflectarea în art. 1149 Cod Civil, care dispune că *”debitorul, care a cauzat prin neexecutarea contractului un prejudiciu cocontractantului său, este ținut să-i repare pierderile suportate și câștigul de care acesta a fost lipsit.”*

Dreptul german consacră principiul reparării integrale prin intermediul art. 249 alin. (1) Cod Civil: *„cel care este ținut la reparație trebuie să restabilească situația care ar exista dacă faptul care obligă la reparație nu ar fi intervenit (...)”*

Noul Cod civil al României la art. 1349 alin. (1) Cod Civil care reglementează obligația generală a oricărei persoane de a nu vătăma sau prejudicia o altă persoană, dispune: *”orice atingere adusă drepturilor sau intereselor legitime ale altor persoane atrage, pentru cel vinovat, răspunderea pentru toate prejudiciile cauzate, fiind obligat la repararea integrală acestora.”*

Argumente de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă:

I. Textul de lege contestat este contrar Articolului 46 din Constituția RM și Articolul 1 Protocolul 1 CEDO

Textul de lege contestat instituie o ingerință în dreptul constituțional la proprietate. Pentru a arăta că ingerința este arbitrară și încalcă Articolul 46 din Constituție și Articolul 1 Protocolul 1 adițional CEDO, vom începe argumentarea printr-o incursiune în principiile generale de drept civil. Aceasta ar fi de folos Înaltei Curți, deoarece ar da o perspectivă mai largă asupra problemei.

În art. 1 Cod Civil al RM se menționează, *inter alia*, că legislația civilă se întemeiază pe necesitatea de *”garantare a restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată și de apărare a lor de către organele de jurisdicție competente”*. Din acest text desprindem principiile în baza cărora sunt reglementate raporturile civile. Printre acestea figurează și principiul *”garantării restabilirii persoanei în drepturile în care a fost lezată”*, urmat imediat de principiul *”apărării drepturilor de către organele de jurisdicție competente”*.

Vedem că aceste două principii de drept civil au o legătură strânsă între ele. Primul principiu consfințește că *”legea civilă garantează restabilirea în drepturi”*. Această garanție se realizează prin reglementare, care recunoaște și promovează restabilirea în drepturi. Al doilea

principiu vine să completeze ”garanția prin recunoaștere” cu asigurarea apărării efective prin mecanismele legale. Acesta din urmă principiu are o valență materială, dar și una procesuală.

Este sarcina normelor civile să descrie modul de realizare a principiului general, care să răspundă la întrebările de mai sus. Aici avem două instituții de drept care completează principiul: *restitutio in integrum* și repararea prejudiciului.

Conceptul de *restitutio in integrum* provine din dreptul roman și are sensul de ”repunere în poziția inițială”. Esența acestuia este pe larg răspândită în sistemele de drept moderne, inclusiv cel continental și anglo-saxon¹. Potrivit acestui concept, restabilirea în drepturi se realizează prin repunerea persoanei în poziția inițială. În raporturile contractuale, de exemplu, repunerea în poziția inițială se înfăptuiește prin restituirea prestațiilor. Legislația națională nu operează cu noțiunea de *restitutio in integrum*, însă esența acestui concept își găsește reflecția în mai multe prevederi normative².

Este evident că restabilirea în drepturi prin *repunerea în poziția inițială* sau *restituirea prestațiilor* nu este posibilă întotdeauna. Când nu este posibilă *restitutio in integrum* partea îndreptățită de a fi restabilită în drepturi va pretinde la repararea prejudiciului (compensare, despăgubire). Trebuie de menționat aici că legislația civilă nu face neapărat o distincție clară între conceptele de *restitutio in integrum* și *reparare a prejudiciului*. Chiar dacă acestea sunt două modalități de restabilire în drepturi, în lege se regăsesc situații când *restitutio in integrum* este reglementat ca echivalent cu ”*repararea prejudiciului*”³, fie unul din ”*modurile de reparare a prejudiciului*” în raporturile delictuale⁴.

---

¹ Graham v. Egan (1890): ”Persoana responsabilă poate restabili bunul imobil și să repună victima în aceleași condiții pe care le-a avut dacă nu ar fi fost prejudiciat. Asta este exact ce presupune *restitutio in integrum*. Dacă există temei pentru restituire (repunere) în general, este același temei și pentru restituire (repunere) interală, o *restituire in integrum*”. (”If there be ground for restitution at all, there is the same ground for a complete restitution, a restitution in integrum”)

² Art. 19 Cod Civil al RM: ”... (5) Repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea”.

³ Art. 19 Cod Civil al RM;

⁴ Articolul 2025 (Modul de reparare a prejudiciului):

(1) Repararea prejudiciului se face în natură, prin restabilirea situației anterioare (transmiterea unui bun de același gen și de aceeași calitate, repararea bunului deteriorat etc.), iar dacă aceasta nu este cu putință ori dacă persoana vătămată nu este interesată de repararea în natură, prin plata echivalentului bănesc (despăgubire), stabilit prin acordul părților sau, în lipsa unui asemenea acord, prin hotărâre judecătorească.

(2) În cazul deteriorării unui bun, despăgubirea va fi egală cu pierderea valorii bunului și nu a costului reparației dacă costul reparației depășește disproporționat pierderea valorii. Această regulă se aplică animalelor doar dacă aceasta este oportună, având în vedere scopul pentru care animalul este ținut.

(3) Despăgubirea se stabilește sub forma unei sume globale sau, dacă prejudiciul are caracter continuu, sub forma unei prestații periodice. În cazul în care se stabilește o despăgubire sub forma prestației periodice, debitorul poate fi obligat la constituirea unei garanții.

(4) Persoana vătămată nu este ținută să demonstreze că a cheltuit suma despăgubirii în scopul reparării prejudiciului.

(5) În cazul prejudiciului viitor, despăgubirea, indiferent de forma în care s-a acordat, va putea fi sporită, redusă sau stinsă dacă, după stabilirea ei, prejudiciul s-a mărit, s-a micșorat ori a încetat.

(6) Autorul faptei ilicite datorează de asemenea dobândă de întârziere la rata determinată conform art. 942 începând cu data primirii de către persoana care răspunde de prejudiciu a somației de la partea

În dreptul privat modern este recunoscut *principiul reparării integrale a prejudiciului*. Vedem că acest principiu nu se regăsește expres în art. 1 Cod Civil al RM, însă este în legătură strânsă cu principiul *restabilirii persoanei în drepturile lezate*, la care ne-am referit mai sus.

Regula privind repararea integrală a prejudiciului se regăsește în Articolul 19 Cod Civil al RM. Acest articol este intitulat – *"repararea prejudiciului"* și se regăsește în Cartea Întii "Dispoziții generale", Titlu I "Dispoziții comune", Capitolul II "Apariția drepturilor și obligațiilor civile. Exercițarea și apărarea drepturilor civile". Având în vedere faptul că regula se regăsește anume în această parte a Codului Civil al RM, am putea concluziona că regula are valoare de principiu de drept civil. Aceasta deoarece, o regulă legală stabilită printr-un principiu are o valoare superioară. Un principiu ce contribuie la interpretarea și aplicarea normelor, se aplică direct atunci când norma este neclară sau lipsește.

Articolul 19 Cod Civil al RM prevede: *"...(2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat)".* Astfel, aici putem folosi mai multe reguli de interpretare a legii, pentru a ajunge la concluzia că prin sintagma *"cheltuielile"*, legiuitorul a avut în vedere *"toate cheltuielile"*, pe care persoana *"le-a suportat sau urmează să le suporte"* la restabilirea dreptului.

Constatăm că prin sintagma utilizată aici *"la restabilirea dreptului"* legiuitorul vine să dea efect principiului din art. 1 Cod Civil al RM, la care ne-am referit mai sus. Observăm în mod evident că legiuitorul garantează prin prisma principiului reparării integrale recuperarea tuturor cheltuielilor suportate de persoana lezată în drepturi. Fără îndoială că taxa de timbru este o *"cheltuielă"* a persoanei lezate, astfel că aceasta este parte din *"prejudiciul patrimonial"*, care urmează a fi reparat integral, în condițiile principiilor de drept civil, enunțate mai sus. Textul de lege contestat vine în contradicție cu principiile de drept civil enunțate.

Principiile enunțate stabilesc cadrul de referință pentru subiecții raporturilor civile, pentru judecător, precum și pentru legiuitor. Legiuitorul nu poate adopta legi care să încalce principiile de drept sau să limiteze drepturile civile în alte condiții decât cele prevăzute de Constituția RM, fapt menționat în art. 54 din Constituția RM și în art. 1 Cod Civil al RM.

Curtea Constituțională a RM a examinat chestiuni similare, ce vizau *"obligația pozitivă a statului de a adopta măsuri care să asigure respectarea efectivă a dreptului de proprietate"*. (Hotărârea Curții Constituționale a RM nr. 212g/2021 din 5 aprilie 2022) Respectiv, Curtea a declarat neconstituțională o prevedere normativă pentru *"omisiunea de a reglementa un mecanism pentru recuperarea cheltuielilor efectuate în avans"*. (Hotărârea Curții Constituționale a RM din 5 aprilie 2022, pct. 3 din dispozitiv)

În cauza numită mai sus, Curtea Constituțională a RM a stabilit că omisiunea de a prevedea în legislație un mecanism de compensare bănească constituie o ingerință în dreptul la proprietate. *"Una din condițiile obligatorii pe care trebuie să le respecte ingerințele în art. 46*

---

vătămată. Dobânda de întârziere se calculează din suma despăgubirii sau, în caz de reparare în natură a prejudiciului, din valoarea acelei reparații.

este ca acestea să urmărească cel puțin un scop legitim prevăzut de art. 54 alin. (2) din Constituție”. (Hotărârea Curții Constituționale a RM din 5 aprilie 2022, para. 54) Însă, “Curtea nu a constatat existența vreunui scop legitim pentru a justifica omisiunea reglementării unui mecanism de plată... și a constatat o intruziune inadmisibilă în dreptul de proprietate”. (Hotărârea Curții Constituționale a RM din 5 aprilie 2022, para. 58)

Curtea de la Strasbourg, în cauza Pressos Compania Naviera SA și alții v. Belgia (nr. 17849/91 din 20 noiembrie 1995) a examinat convenționalitatea unei prevederi normative similare și a constatat că această prevedere constituia o violare a dreptului la protecția proprietății, garantat de art. 1 Protocolul 1 CEDO. În această cauză Curtea de la Strasbourg a stabilit că pretenția privind compensarea prejudiciului material constituie o “speranță legitimă” de a obține un bun, astfel că aceasta cade în sfera de protecție a art. 1 Protocolul 1 CEDO.

Suplimentar menționăm că, Curtea de la Strasbourg operează și cu noțiunea de “satisfacție echitabilă”, prevăzută de art. 41 CEDO. Această instituție reglementează procedura de compensare a prejudiciilor suportate de partea lezată în drepturile sale. O rubrică separată a prejudiciilor pe care le acordă CtEDO se referă la “costuri și cheltuieli”. Acestea includ “toate cheltuielile” suportate de partea lezată în procedura în fața Curții, inclusiv: onorariul avocatului, taxele de stat, transport, traducere, expertize etc. Curtea nu face nici o distincție între aceste cheltuieli și nici nu are vreo regulă de refuz, *a priori*, de compensare a anumitei categorii de cheltuieli. Aceasta ar contraveni însuși ideii de “satisfacție echitabilă”, deoarece o compensație nu poate fi “echitabilă” dacă aceasta este discriminatorie sau selectivă.

În concluzie, taxa de timbru este un cost suportat de o persoană pentru repararea prejudiciului și repunerea în drepturi. În condițiile art. 19 alin. (2) Cod Civil al RM, aceste costuri intră în categoria de prejudiciu patrimonial. Din perspectiva CEDO, impunerea acestui cost pentru accesul la procedura judiciară reprezintă o *ingerință în drepturi*. Pentru aprecierea dacă ingerința este compatibilă cu drepturile fundamentale, consfințite de Constituție și CEDO, urmează să aplicăm *triplul test*.

La caz, exact ca în cauza examinată de Curtea Constituțională a RM prin Hotărârea din 5 aprilie 2023, statul nu poate justifica un scop legitim pentru a împiedica partea în proces de a recupera taxa de timbru. De asemenea, așa cum reiese și din jurisprudența CtEDO, enunțată mai sus, nu există nici circumstanțe care ar indica asupra faptului că ingerința “este necesară într-o societate democratică”. Aceste constatări sunt suficiente pentru a concluziona că textul de lege contestat este neconstituțional, fără a mai fi necesar de a examina proporționalitatea ingerinței.

II. Textul de lege contestat este contrar Articolului 20 din Constituție, Articolului 6 (1) CEDO și Articolului 13 CEDO (combinat cu Articolul 1 Protocolul 1 CEDO):

Apărarea drepturilor civile de către organele de stat, ca o condiție pentru restabilirea persoanei în drepturile lezate, este un principiu general de drept civil (art. 1 alin. (1) Cod Civil al RM). Garanția constituțională de acces la justiție reprezintă remediul juridic procedural pentru apărarea drepturilor civile, consfințite în Constituție și normele subordonate.

În completarea garanției de acces la justiție, ce se conține în spiritul art. 6 (1) CEDO, Convenția mai prevede și dreptul la un remediu efectiv, prevăzut de art. 13 CEDO.

Înțelegem că dreptul de acces la justiție nu este un drept absolut. În anumite condiții prevăzute de lege acest drept poate fi limitat. Impunerea unor taxe la adresarea în instanța de judecată, în condițiile în care acestea întrunesc anumite exigențe (sunt introduse prin lege, pot fi reduse de judecător, sunt proporționale etc.), se consideră, în principiu, o ingerință legitimă în exercitarea accesului la justiție.

În speță, invocăm că violarea accesului la justiție se produce nu prin introducerea taxei de timbru, ci prin norma care refuză încasarea acestei taxe de la partea care a pierdut procesul. Taxa de timbru este un cost aferent procedurilor legale de recuperare a prejudiciului de către partea lezată. Partea lezată are o speranță legitimă de a recupera această taxă. Statul nu poate justifica un interes legitim pentru instituirea normei care face imposibilă recuperarea taxei de timbru de la partea vinovată, care a pierdut procesul. Aceleași argumente privind lipsa interesului legitim al statului din perspectiva dreptului la protecția proprietății sunt valabile și în ce ține de dreptul de acces liber la justiție.

Articolul 13 CEDO stabilește pe seama autorităților naționale sarcina de a asigura *“dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale”* pentru *“orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de convenție au fost încălcate”*.

ÎM "INCASO" SRL se plânge în instanța de judecată de încălcarea drepturilor sale în calitate de creditor. În procesul de repunere în drepturile lezate ÎM "INCASO" SRL solicită încasarea integrală a cheltuielilor de judecată, inclusiv taxa de timbru. Pretenția Reclamantei se bazează pe următoarele prevederi ale legislației naționale:

- art. 1 Cod Civil al RM. Principiile legislației civile: *restabilirea persoanei în drepturile în care a fost lezată;*
- art. 1 Cod Civil al RM. Principiile legislației civile: *apărarea drepturilor prin organele de jurisdicție competente;*
- art. 19 (1) Cod Civil al RM. Repararea prejudiciului: *persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului;*
- art. 1 Protocolul 1 Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO). Protecția proprietății și art. 46 Constituția RM. Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia, sub aspectul obligației pozitive a statului de protecție a proprietății, care se extinde și asupra obligației de a garanta repararea integrală a prejudiciului;
- art. 6 (1) CEDO. Dreptul la un proces echitabil și art. 20 Constituția RM. Accesul liber la justiție, sub aspectul obligației pozitive a statului de a asigura accesul la justiție

Repararea prejudiciului constă în *“repunerea celui păgubit în situația patrimonială anterioară păgubirii și reîntregirea patrimoniului acestuia, astfel încât elementele sale active să atingă valoarea pe care ar fi avut-o dacă fapta ilicită nu ar fi fost săvârșită”*. Un principiu general de drept ce stă la baza cerințelor ÎM "INCASO" SRL este *principiul reparării integrale a prejudiciului cauzat*.

Art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă, împiedică organele de jurisdicție competente să asigure dreptul persoanei la repararea integrală a prejudiciului suportat într-un proces judiciar. Efectiv, norma contestată

împiedică realizarea accesului la justiție și realizarea dreptului la un remediu efectiv de către persoana lezată.

În concluzie, la fel cum am argumentat condițiile de aplicare a triplului test în secțiunea de mai sus, statul nu poate argumenta un scop legitim pentru ingerința produsă de taxa de timbru nici asupra dreptului de acces la justiție și dreptului la un remediu efectiv. Această constatare este suficientă pentru a concluziona neconstituționalitatea textului de lege contestat și prin prisma încălcării Articolului 20 din Constituție, Articolului 6 (1) și Articolului 13 CEDO.

III. Textul de lege contestat este contrar Articolului 23 din Constituție (calitatea legii):

Curtea Constituțională a stabilit că Articolul 23 alin. (2) din Constituție pune pe seama legiuitorului sarcina de adoptare a actelor legislative accesibile, previzibile și clare. Prin Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 Curtea a stabilit că, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor calității este contrară art. 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile.

La caz, suplimentar la motivele de mai sus, solicităm respectuos Înaltei Curți să verifice și aspectele legate de calitate a legii, pentru a se pronunța privitor la constituționalitatea textului de lege contestat și din această perspectivă. În opinia noastră normele contestate nu se încadrează în mod coerent și clar în cadrul normativ general. Aici avem în vedere și normele de drept civil, dat fiind că textul de lege contestat contravine principiilor generale de drept civil. Dar avem în vedere și normele de procedură civilă, dat fiind că textul de lege face dificilă aplicarea altor instituții de procedură civilă.

Necesitatea declarării neconstituționale a art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă:

Toate argumentele de mai sus susțin ideea de bază a acestei sesizări, că art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă, potrivit cărora *"suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul"*, încalcă dreptul la protecția proprietății și de acces liber la justiție. Argumentele în susținerea acestei idei sunt expuse mai sus, nu le vom reitera. Aici doar susținem opinia noastră că art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă, trebuie să fie declarate neconstituționale.

Noua instituție a taxei de timbru, odată introdusă în cadrul normativ național, trebuie încadrată în același mecanism existent de recuperare a cheltuielilor de judecată. Fiind un cost de procedură, la fel ca taxa de stat, onorariile avocatului și alte cheltuieli de judecată, taxa de timbru trebuie să poată fi încasată de la partea care pierde procesul.

Solicitim respectuos Înaltei Curți să țină cont de faptul că textul de lege contestat are un impact economic negativ major asupra interesului legitim al subiectului sesizării, dar și un efect descurajator puternic de acces la justiție. Însuși modelul de afacere a societății este dependent de adresarea în instanța de judecată cu acțiuni de mică valoare. Pentru evaluare, menționăm că în anul 2023 societatea a înaintat 14 000 de acțiuni în instanță. Începând cu anul 2024 societatea ar trebui să achite pentru acest volum de acțiuni o sumă totală de 2 800 000 lei. Acesta este un cost suplimentar asupra societății, care nu este recuperabil. În această situație se află multe alte entități (societăți de colectare a datoriilor, organizații de creditare nebanară, asociații de proprietari, companii de asigurări, comercianți, furnizori de servicii comunale, fermieri etc.).

Suplimentar, normele contestate pot afecta și interesele legitime ale păturii sociale vulnerabile, pentru care taxa de timbru ar constitui un efort financiar suplimentar excesiv, inclusiv din perspectiva imposibilității recuperării acestui cost.

Într-un final, este necesar să se țină cont de interesul legii, care cere de asemenea restabilirea clarității normative.

E. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Urmare celor expuse, în conformitate cu prevederile

- art. 135 din Constituția RM,
- art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională,
- art. 4 și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale,

prin prezenta sesizare,

SOLICITĂM ÎNALTEI CURȚI:

1. **Admiterea** spre examinare a prezentei sesizări;
2. **Exercitarea** controlului constituționalității și **declararea neconstituțională** a prevederilor **articolului 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023** în partea care prevede că: *"Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul"* și a prevederilor **articolului 84 alin (4) Cod de Procedură Civilă** în partea care prevede că: *"Suma de bani plătită ca taxă de timbru nu se restituie și nici nu se compensează din contul părții care a pierdut procesul."*

F. DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Prevederile normelor contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei pendinte pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, nr. 2-3638/2024, inițiată în baza cererii de chemare în judecată înaintată de Reclamanta ÎM "INCASO" SRL către Danu POSTOLACHIU, privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, inclusiv taxa de timbru.

Pentru motivele de neconstituționalitate expuse supra, art. 2 alin. (2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 31 iulie 2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură Civilă, care contravin prevederilor

- art. art. 4, 9, 20, 23, 26, 46 și 127 din Constituția RM,
- art. 6 (1), art. 1 Protocolul adițional 1, art. 41 și art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

urmează a fi declarate drept neconstituționale.

G. LISTA DOCUMENTELOR

- 1) Cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate;
- 2) Mandatul avocatului.

H. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe propria onoare că informațiile ce se conțin în prezenta sesizare sunt exacte și corespund adevărului.

Cu respect,

Avocatul Andrei BRICEAC
reprezentantul ÎM "INCASO" SRL

Ilie JECICOV
administrator al ÎM "INCASO" SRL

2-24027788-12-2-13032024-1

Dosarul nr. 2-3638/2024

ÎNCHEIERE

19 martie 2024

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru

Instanța compusă din:

Judecător

Muruianu Maria

Examinând unipersonal, cererea reprezentantului reclamantului, avocatul Andrei Briceac, cu privire la sesizarea Curții Constituționale de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 27.07.2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură civilă, înaintată în cauza civilă la acțiunea înaintată de IM „Incaso” SRL către Postolachi Danu, cu privire la încasarea datoriei,

CONSTATĂ :

La data de 07.03.2024, IM „Incaso” SRL a sesizat Judecătoria Chișinău sediul Centru cu o cerere către Postolachi Danu, cu privire la încasarea datoriei.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14.03.2024, cererea a fost acceptată spre examinare conform procedurii prevăzute la capitolul XXI¹ Cod de procedură civilă, art. 276²-276⁴ - procedura în cazul cererilor cu valoare redusă.

La data de 18.03.2024 reprezentantul reclamantului avocatul Andrei Briceac, prin intermediul cancelariei instanței, a depus o cerere cu privire la sesizarea Curții Constituționale de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 27.07.2023 și art. 84 alin (4) Cod de Procedură civilă.

Studiind cererea formulată, prin prisma circumstanțelor cauzei, raportate la prevederile Legii, instanța de judecată reține următoarele.

Din start, instanța precizează că, prezenta cauză cu valoare redusă se judecă fără ședință de judecată, fiind aplicabile cu prioritate cerințele art.276² - art.276⁴ CPC, astfel, prin derogare de la prevederile art. 12¹ CPC, cererea de ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi examinată conform procedurii scrise.

În conformitate cu dispozițiile art. 12¹ alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Potrivit hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a reiterat că, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Curtea a statuat că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Se atestă că, pentru a sesiza Curtea Constituțională cu o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată are obligația de a verifica întrunirea condițiilor stabilite la art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă, și anume: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Astfel, potrivit art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

La caz, instanța de judecată reține că, prin sesizarea reprezentantului reclamantului IM „Incaso” SRL, avocatul Andrei Briceac, solicită verificarea constituționalității prevederilor art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 27.07.2023 și art. 84 alin (4) Cod de Procedură civilă, texte de lege, care intră sub incidența prevederilor art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova.

Totodată, instanța constată că, excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către reprezentantul reclamantului IM „Incaso” SRL, avocatul Andrei Briceac împuternicit în baza mandatului avocațial, și astfel, se deduce că excepția a fost ridicată de un subiect investit prin lege cu acest drept.

În plus, instanța de judecată enunță că, acțiunea formulată de reclamantul IM „Incaso” SRL, a fost întemeiată în drept pe prevederile art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 27.07.2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură civilă, înaintată în cauza civilă la acțiunea înaintată de IM „Incaso” SRL către Postolachi Danu, astfel prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

Analizând jurisprudența instanței de contencios constituțional accesibilă pe site-ul Curții Constituționale, instanța de judecată observă că, anterior, Curtea nu a verificat constituționalitatea dispozițiilor art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 27.07.2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură civilă, fiind doar înregistrată o sesizare aparent asemănătoare din 19.01.2024 înaintată de judecătorul Judecătoriei Chișinău sediul Centru Sandu Victor.

În aceste condiții, stabilind că, în speță sunt întrunite cumulativ cele 4 condiții prevăzute la art. 12¹ alin. (2) Cod de procedură civilă, pentru sesizarea Curții Constituționale, și întru examinarea completă și obiectivă a cauzei, instanța de judecată conchide asupra soluției de admitere a cererii înaintate de reprezentantul reclamantului IM „Incaso” SRL, avocatul Andrei Briceac cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 27.07.2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură civilă, înaintată în cauza civilă la acțiunea depusă de IM „Incaso” SRL către Postolachi Danu, cu privire la încasarea datoriei.

În conformitate cu prevederile art. 12¹, 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,-

DISPUNE:

Se admite cererea înaintată de reprezentantul reclamantului, avocatul Andrei Briceac privind sesizarea Curții Constituționale de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 27.07.2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură civilă, înaintată în cauza civilă la acțiunea înaintată de IM „Incaso” SRL către Postolachi Danu, cu privire la încasarea datoriei.

Se remite Curții Constituționale sesizarea întocmită de reprezentantul reclamantului, avocatul Andrei Briceac, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, întru verificarea constituționalității art. 2 alin.(2) din Legea taxei de stat nr. 213 din 27.07.2023 și art. 84 alin. (4) Cod de Procedură civilă.

Se amână examinarea cauzei la acțiunea înaintată de IM „Incaso” SRL către Postolachi Danu cu privire la încasarea datoriei pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

**Președintele ședinței,
Judecător
Copia corespunde originalului,
Judecător**

Muruianu Maria

Muruianu Maria